

Een sauna voor de ziel

Händels „L'Allegro, il Penseroso ed il Moderato” door de Mark Morris Dance Group.

Nog op 8, 14, 17 en 20 december om 20 uur en 11 december om 15 uur. In de Koninklijke Muntchouwburg, Brussel. Inlichtingen en reservaties : (02) 219.63.41.

HET is precies 88 jaar geleden, dat de Amerikaanse danseres Isadora Duncan in de lichtstad Parijs een overweldigend sukses oogstte met eigen dansmotieven, waarvoor zij inspiratie zocht in de natuur en helemaal naar het voorbeeld van het oud-Griekse ideaal. Zij had haar tutu aan de kapstok gehangen en haar balletschoentjes voor de voetspitsen-akrobatiek in de kast opgeborgen. Zij danste op blote voeten en gekleed in een tunica. Dans was voor haar vrije beweging, het expressionisme van de ziel. En expressionisme is de meest doorleefde uitdrukking van de innerlijke gevoelens en ervaring, het spontaan scheppen van het „ik”. Duncan heeft de „kunstzinnige dans” — we noemen die zo maar als tegenstelling tot het gehotsebots op een dansvloer na een trouwpartij, hoe leuk en bevrijdend (?) dat ook kan zijn — niet uitgevonden, maar wel nieuw leven ingeblazen en een eigen bestaansrecht gegeven.

Er is sinds dat jaar 1900 dan ook heel wat gebeurd op dansgebied. Moeizaam, dat wel, want het was een zwaar gevecht tegen de klassieke ballet-struktuur. Het is verbazingwekkend als je ziet hoe de massa hardnekkig vasthield (en vasthoudt) aan dat ballet met overwegend decoratieve waarden. Maar de kunstzinnige dans is het intussen allang aan het winnen. De creatieve rijkdom ervan wordt eindelijk iedereen duidelijk, en menige dansgroep — ook in ons land — heeft de lichamelijke uiting van zielegevoelens al op veel toeschouwers kunnen overbrengen.

Vorige week woensdag, 23 november, had in de Munt een merkwaardige dansopvoering plaats. Een dubbele première : het eerste optreden van de *Monnaie Dance Group Mark Morris* en de wereldpremière van Morris' koreografie van *L'Allegro, il Penseroso ed il Moderato*, de pastorale ode van *Georg Friedrich Händel*, een werk waarvan wij op bladzijde 175 een plaatbespreking geven.

Mark Morris is een Amerikaan uit Seattle (Washington). In 1980 richtte hij de dansgroep op, die nu vast aan de Munt verbonden is. Hij maakte er al meer dan vijftig koreografieën voor. Nu is hij hier gekomen met zijn gezelschap,

omdat de nu 61-jarige Béjart vertrokken was en een grote leegte had achtergelaten.

De première was dan ook een spannende gebeurtenis : Brussel barst namelijk van de Béjart-fans, en ze waren er. Links en rechts hoorde je het „Sacre” uitspreken, Stravinsky's ballet, waarmee „Maurice” in 1959 zijn spectaculair debuut maakte. Dat was inderdaad iets groots, zelfs revolutionairs. Maar Béjart bloedde dood zoals indertijd de man van de Ballets Russes : Serge de Diaghilev, die ook slachtoffer werd van het zoeken naar altijd nieuwe, nog modernere sensaties. „Ballet” is daar te beperkt voor.

De Béjart-fans — op enkele bescheiden fluiters na — hielden zich goddank

Mark Morris Dance Group : eenheid van expressie, kleur, licht en muziek.

gedeid. Ze waren monddood. Het kon ook niet anders, want wat Morris bracht, was zo'n pak poëtische schoonheid, dat een afwijzen op zijn minst zou duiden op een groot gebrek aan verfijnde artistieke gevoelens. Plus het feit dat Morris ontegenzeggelijk niet alleen een grote muzikale kennis en hoogstaande smaak heeft, maar de dans niet ondergeschikt maakt aan de muziek. Hij bouwt tussen die twee een totale éénheid op : de dans is dans én muziek, de muziek is muziek én dans. Met hem zijn we eindelijk ook af van dat agressieve, die zwarte wereld van angst en wanhoop. Morris is *L'Allegro*, de optimist, die, begrip heb-

bende voor de levensproblemen, kiest voor de vreugde. En dat is in deze wereld, de wereld van doemdenkerij (Il Penseroso) als een bemoedigende streling over je wang.

Morris is duidelijk in zijn lichaamstaal, zo duidelijk dat je zonder kennis van de tekst van Milton/Jennens (die Händel voor zijn compositie gebruikte) het gefilozofeer over optimisme en melancholie kan volgen, al is het raadzaam ter verhoging van uw eigen plezier vooraf de tekst goed door te lezen en de muziek op CD of plaat te beluisteren. „De dansen” — zo zegt Roger Downey — „van Mark Morris zijn „leesbaarder” dan die van de meeste koreografen. Zij zijn niet alleen op zichzelf visueel en lichamelijk bevredigend, maar spreken ook de geest aan, door het inschakelen van de muziek waarop ze gemonteerd zijn, en de opéénstapeling van de muzikale en extramuzikale ideeën en beelden, die elk werk met zich meebrengt.”

De creatie van Morris getuigt van een grote kennis van de westerse traditie, vol anacreontische poëzie, lichaams-sculpturen die aan Italiaanse renaissance doen denken, taferelen uit de Boergondische tijd. Het enige Amerikaanse dat hij eraan toevoegt is zijn professionalisme, waarin niets aan het toeval wordt overgelaten, maar alles overkomt als vanzelfsprekend. Zelfs als gemakkelijk, hoewel hij ook fysiek het uiterste van zijn dansers vraagt. Ze schitteren, zwieren, zweven, vertellen. In een eenvoudig maar ingenieus kleuren-decor van Adrienne Lobel. In vaak pastelachtige kleding als door wandtapijten geïnspireerd, ontworpen door Christine van Loon. In een voorbeeldige belichting van James F. Ingalls : donker en grijs zijn triest, licht is vreugde.

De muziek — wat een luxe — werd „live” gebracht door het koor en het orkest van de Munt onder leiding van Craig Smith. Op een traditionele wijze, een beetje *I Musici*-achtig. De vijf solisten waren zonder meer uitmuntend. Aan Händels partituur werden twee stukken toegevoegd : het eerste deel van het „Concerto Grosso in C” als ouverture (Händel had dit werk zonder ouverture gedacht), en het „Allegro” uit dit Concerto Grosso als inleiding voor het tweede deel.

De *ACOD-Dans* gaf aan de ingang van de Munt aan iedereen een rode anjer en een pamflet, waarin ze de KMS verwijten dat de Belgische dansers zo weinig kans krijgen om aan de bak te komen. Eindigend met „Wij wensen u een aangename avond”. Dat was het.

Voor iedereen die er heen zal gaan, zal het zo wezen. Meer nog : een sauna voor de ziel.

FONS DE HAAS ■